

DR.5131.2.2021.TG

Warszawa, 04 sierpnia 2022 r.

DECYZJA NR 68 /2022

w sprawie wpisania zabytku do rejestru zabytków

Na podstawie przepisów art. 89 pkt. 2, art. 91 ust. 4 pkt. 3 i 4 oraz art. 6 ust 1 pkt 2a, art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2022, poz. 840) w trybie art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeksu postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2021 r., poz. 735, ze zm.) w wyniku postępowania administracyjnego przeprowadzonego na wniosek: Parafii Rzymsko-Katolickiej pw. Św. Trójcy w Lipsku – reprezentowanej przez ks. kan. Henryka Jagiełło, data wpływu wniosku z dnia 27.05.2021 r.

Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków

orzeka:

wpisać do rejestru zabytków ruchomych /B/ województwa mazowieckiego

- ołtarz główny wykonany w 1880 r. z kościoła parafialnego pw. Św. Trójcy w Lipsku, ul. Kilińskiego wraz z obrazami ołtarzowymi Matki Bożej Nieustającej Pomocy z pocz., XVIII w., Świętej Trójcy (na zasuwie) z XVII w., Przemienienia Pańskiego z 2 poł. XIX w. oraz antepedium z końca XIX w.

Uzasadnienie

W dniu 27.05.2021 r. Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków wszczął postępowanie administracyjne na wniosek: Parafii Rzymsko-Katolickiej pw. Św. Trójcy w Lipsku – reprezentowanej przez ks. kan. Henryka Jagiełło w sprawie wpisania do rejestru zabytków ruchomych ołtarza głównego z kościoła parafialnego p.w. Św. Trójcy w Lipsku, ul. Kilińskiego wraz z obrazami Matki Bożej Nieustającej Pomocy, Świętej Trójcy (na zasuwie), Przemienienia Pańskiego oraz antepedium,

W dniu 17.06.2021 r. przedstawiciel WUOZ w Warszawie Delegatura w Radomiu dokonał szczegółowych oględzin w/w obiektu, zakończonych sporządzeniem i podpisaniem protokołu. Postępowanie dowodowe zostało zakończone zawiadomieniem z dnia 16.12.2021 r.

W XVI w. w Lipsku funkcjonował drewniany kościół. Na początku XVII w. miało miejsce założenie parafii (1606 r.) i ponowna lokacja miasta (1613 r.). Z tymi wydarzeniami związana jest budowa murowanego kościoła parafialnego z fundacji Mikołaja Oleśnickiego – kasztelana radomskiego i jego żony Zofii z Lubomirskich. Konsekracji świątyni dokonano w 1686 r. W latach 1839-44 Eustachy Wielogłowski - właściciel Lipska sfinansował generalny remont i przebudowę kościoła wg projektu Henryka Marconiego. W 1857 r. wybuchł pożar w świątyni, który spowodował zniszczenie barokowego wyposażenia. Dopiero w 1880 r. parafianie P. Nowakowski, M. Kunek, M. Guzowski za probostwa ks. Kana Cieszkowskiego ufundowali główny ołtarz w miejsce poprzedniego. Uratowane z pożaru rzeźby śś. Piotra i Pawła oraz obrazy przedstawiające Matkę Boską z Dzieciątkiem i Św. Trójkę włączono do nowego ołtarza. W dniu 13 sierpnia 1900 r. papież Leon XIII potwierdził kult obrazu Matki Boskiej z kościoła pw. Św. Trójcy w Lipsku.

PARAFIA RZYMSKO-KATOLICKA¹

26.11.2022 r.

300 Lipsko n. Wisłą, ul. Kilińskiego 13

tel. 22 378 60 400
Diecezja Radomska

ZA ZGODNOŚĆ
Z ORYGINAŁEM

Przedmiotowy ołtarz został wykonany w jednolitej stylistyce neobarokowej. Jest drewniany, polichromowany i złożony. Posiada złożoną strukturę architektoniczną o dwukondygnacyjnej kompozycji rzeźbiarsko-malarskiej. Nastawa jest posadowiona na wysokim cokole z bocznymi bramkami ołtarzowymi. Od frontu znajduje się stipes w formie prostopadłościanu. Antepedium zostało wykonane przez radomskiego artystę Mariana Kopińskiego pod kon. XIX w. Przedstawia modlitwę Chrystusa w Ogrójcu. Na mense ustawiono tabernakulum szafkowe o zwieńczeniu baldachimowym. Nastawę ujmują dwie pary ustawionych uskokowo kolumn o gładkich trzonach i kompozytowych kapitelach. Flankowane są spływami wolutowymi ze zwisami roślinnymi. Woluty wsparte są na bocznych bramkach ołtarzowych. Na nich po bokach ustawiono barokowe rzeźby śś. Piotra i Pawła wpisane do rejestru zabytków pod nr rej. 18/B/82 z dnia 20.08.1982 r. Część środkową stanowi prostokątne pole obrazowe dekoracyjnie obramione z obrazem Matki Boskiej z Dzieciątkiem w koronach z pocz. XVIII w. Jest to przedstawienie maryjne (czczone lokalnie jako obraz Matki Bożej Nieustającej Pomocy) w typie Matki Bożej Śnieżnej. Na zasuwie znajduje się obraz z XVII w. przedstawiający Św. Trójcę. Druga kondygnacja nastawy jest węższa, prostokątna również flankowana dwiema parami kolumn o korynckich kapitelach, rozmieszczonych uskokowo. W centralnym polu mieści się obraz przedstawiający Przemienienie Pańskie z 2 poł. XIX w. (drugie wezwanie świątyni) Po bokach na belkowaniu ustawiono wazony. Zwieńczenie architektoniczne obejmuje płaskorzeźbiony kielich z hostią. W/w obrazy oraz antepedium zostały namalowane farbami olejnymi na podobrazii płóciennym.

W związku z powyższym organ konserwatorski uznaje, iż ołtarz główny z kościoła parafialnego pw. Św. Trójcy w Lipsku wraz z obrazami ołtarzowymi Matki Bożej Nieustającej Pomocy, Świętej Trójcy (na zasuwie), Przemienienia Pańskiego oraz antepedium posiada znaczne wartości artystyczne, historyczne i naukowe. Walory artystyczne wynikają z indywidualnego wyrazu plastycznego oraz kompozycyjnego ołtarza. Posiada on rozwinięte formy i bogatą dekorację snycerską. Zastosowano różnorodne motywy dekoracyjne w duchu baroku. Kompozycja nastawy jest schodkowa spójna i symetryczna. Strukturę ołtarzową wzbogacają obrazy, antepedium oraz rzeźby, pochodzące z różnych okresów – od XVII do XIX w. Autor sygnowanego dzieła-antepedium Marian Jan Kopiński był cenionym artystą przełomu XIX i XX w. W swoim dorobku artystycznym miał wiele zrealizowanych polichromii w kościołach ówczesnej diecezji sandomierskiej (Radom, Kozienice, Zwoleń). Zajmował się również snycerką, malarstwem sztalugowym i konserwacją rzeźby.

Natomiast o wartościach historycznych przesądza uznanie w/w obiektu za materialny, autentyczny w materiale, formie i funkcji dokument historii kościoła oraz parafii jako świadectwa kształtowania się wystroju i wyposażenia kościoła parafialnego pw. Św. Trójcy w Lipsku. Monumentalny ołtarz stanowi najważniejszy element wnętrza świątyni. Stanowi obudowę dla cennych obrazów. Przedstawienie Św. Trójcy należy do grupy najstarszych zabytków związanych z budową murowanego kościoła parafialnego w 1614 r., przy czym pełnił szczególną rolę (zajmował centralne miejsce w poprzednim ołtarzu, zarezerwowane dla obrazu związanego z głównym wezwaniem świątyni). Natomiast od XVIII w. najcenniejszym dziełem stał się obraz Matki Boskiej z Dzieciątkiem nawiązujący bezpośrednio do wizerunku maryjnego znajdującego się w kościele Santa Maria Maggiore w Rzymie. Z XVIII w. pochodzą także rzeźby śś. Piotra i Pawła zrealizowane w późnobarokowej stylistyce. Natomiast obraz Przemienienie Pańskie i antepedium zostały dedykowane powstałemu w 1880 r. ołtarzowi.

Poza tym wnioskowany do wpisu ołtarz wraz z obrazami ołtarzowymi jako przedmiot badań niesie ważne informacje o zastosowanych materiałach, technikach oraz pochodzeniu części składowych obecnego ołtarza, co w przyszłości zostanie szczegółowo udokumentowane na podstawie przeprowadzonych badań konserwatorskich.

Jednocześnie wartość zabytkową obiektu objętego wpisem do rejestru podnoszą walory niematerialne: emocjonalne i religijne.

PARAFIA RZYMSKO-KATOLICKA

Świętej Trójcy

27-300 Lipsko/Wiśła, ul. Kilińskiego 13

tel. 48 578-01-90

Diecezja Radomska

ZA ZGODNOŚĆ
Z ORYGINAŁEM

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 2 litera „a” ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami ochronie podlegają, bez względu na stan zachowania dzieła sztuk plastycznych, rzemiosła artystycznego i sztuki użytkowej. Na podstawie art. 10 ust. 1 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami do rejestru wpisuje się zabytek ruchomy na podstawie decyzji wydanej przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na wniosek właściciela zabytku ruchomego. Z uwagi na zachowane wartości artystyczne, historyczne i naukowe ołtarz główny wykonany w 1880 r. z kościoła parafialnego pw. Św. Trójcy w Lipsku, ul. Kilińskiego wraz z obrazami ołtarzowymi Matki Bożej Nieustającej Pomocy z pocz., XVIII w., Świętej Trójcy (na zasuwie) z XVII w., Przemienienia Pańskiego z 2 poł. XIX w. oraz antepedium z końca XIX w. odpowiada definicji zabytku zawartej w art. 3 pkt 1,3 w/w ustawy. W związku z powyższym zostaje wpisany niniejszą decyzją do rejestru zabytków ruchomych województwa mazowieckiego i podlega ochronie prawnej.

Pouczenie

Od decyzji niniejszej przysługuje stronom, na podstawie art. 127 KPA, odwołanie do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, które należy złożyć zgodnie z art. 129 § 2 KPA w terminie 14 dni od doręczenia przedmiotowej decyzji za pośrednictwem Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Warszawie Delegatura w Radomiu, 26-600 Radom, ul. Żeromskiego 53, p. 345, tel./fax 48/363-85-14; 48/363-92-14, www.mw kz.pl; mail: radom@mw kz.pl).

Na podstawie art. 127a § 1 i 2 Kpa w trakcie biegu terminu do wniesienia odwołania strona może zrzec się prawa do wniesienia odwołania wobec organu administracji publicznej, który wydał decyzję. W konsekwencji tego z dniem doręczenia organowi administracji publicznej oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania przez ostatnią ze stron postępowania, decyzja stanie się ostateczna i prawomocna

UWAGA! NUMER REJESTRU ZABYTEKÓW JEST NADAWANY PO STWIERDZENIU OSTATECZNOŚCI
NINIEJSZEJ DECYZJI.

MAZOWIECKI WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR ZABYTEKÓW

prof. nad. Jakub Lewicki

Załączniki:

1. Załącznik graficzny: fotografie obiektu;
2. Pouczenie o skutkach wpisu do rejestru zabytków.

Otrzymują:

1. Parafia Rzymsko-Katolicka pw. Św. Trójcy w Lipsku;
2. WUOZ a/a;
3. WUOZ w Warszawie Delegatura w Radomiu 3 x a/a (teczka obiektu, nr rejestru, NID).

Do wiadomości:

1. Kuria Diecezji Radomskiej

PARAFIA RZYMSKO-KATOLICKA

Świętej Trójcy

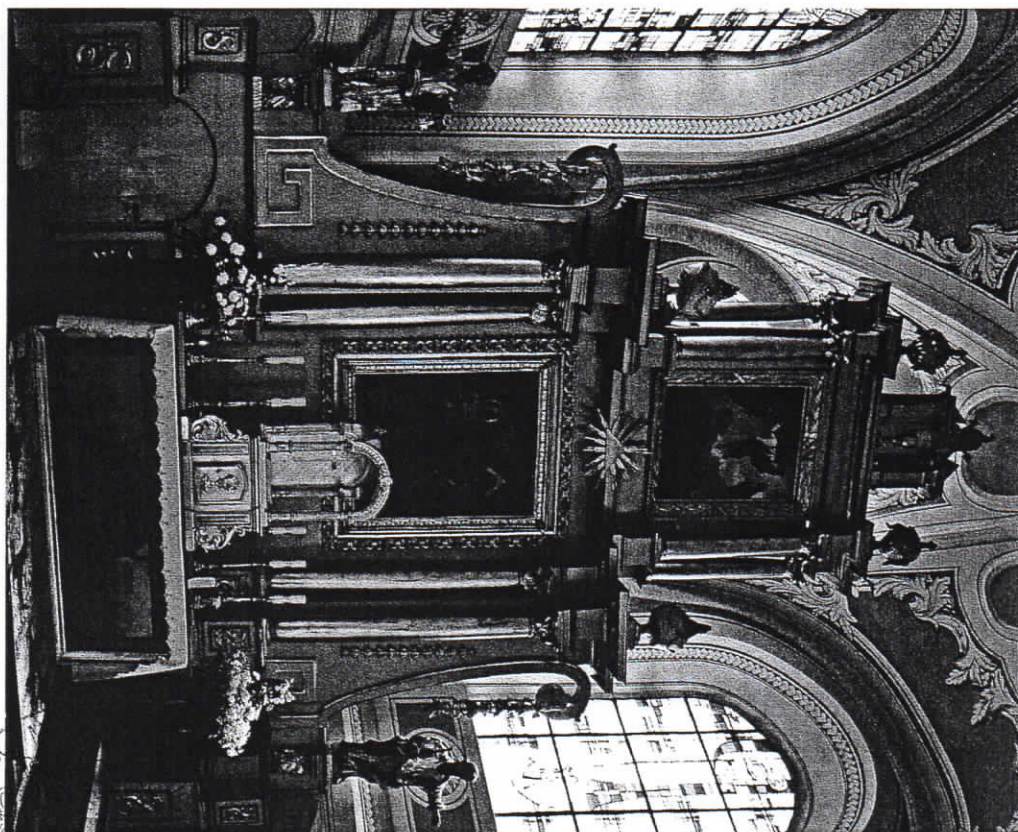
26 Lipca 2022

ul. Kilińskiego 16

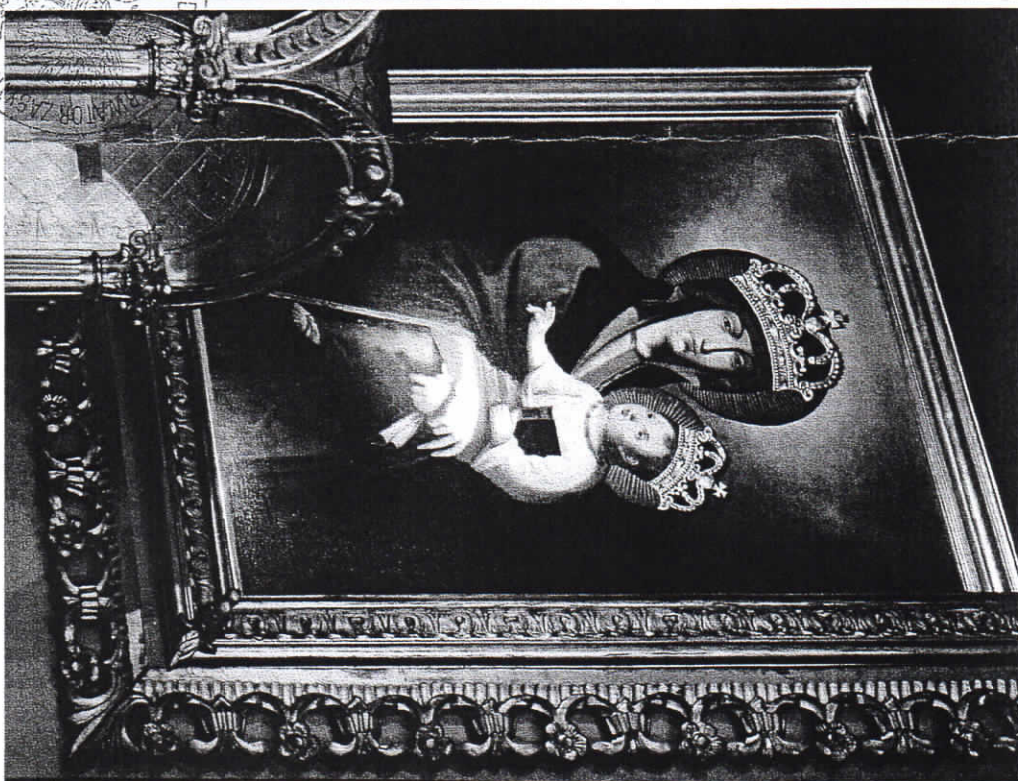
tel. 48 378-01-10

Diecezja Radomska

ZA ZGODNOŚĆ
Z ORYGINAŁEM

Fot. 1. Ołtarz główny wykonany w 1880 r. z kościoła parafialnego pw. Św. Trójcy w Lipsku, ul. Kilińskiego, wraz z obrazami Świętej Trójcy (na zasuwie) z XVII w., Przemienienia Pańskiego z 2 poł. XIX w. oraz antepedium z końca XIX w.

Fot. 2. Ołtarz główny wykonany w 1880 r. z kościoła parafialnego pw. Św. Trójcy w Lipsku, ul. Kilińskiego, wraz z obrazem Matki Bożej Nieustającej Pomocy z pocz. XVIII w., Świętej Trójcy (na zasuwie) z XVII w., Przemienienia Pańskiego z 2 poł. XIX w. oraz antepedium z końca XIX w.

[Signature]
prot. dr hab. Józef Lewicki

Załącznik graficzny nr 1 do decyzji MWKZ nr 68 /2022 z dn. 04. 08. 2022
wpisujący do rejestru zabytków ruchomych /B/ województwa mazowieckiego ołtarz główny
wykonany w 1880 r. z kościoła parafialnego pw. Św. Trójcy w Lipsku, ul. Kilińskiego wraz z obrazami
ołtarzowymi Matki Bożej Nieustającej Pomocy z pocz., XVIII w., Świętej Trójcy (na zasuwie) z XVII w.,
Przemienienia Pańskiego z 2 poł. XIX w. oraz antepedium z końca XIX w.

26.11.2022
PARAFIA RZYMSKO-KATOLICKA
Świętej Trójcy
27-300 Lipsko, ul. Kilińskiego 13
tel. 48 378-01-90
Diecezja Radomska

ZA ZGODNOŚĆ
Z ORYGINAŁEM